

1891-07-20

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Karup

Omtalte personer:

Godfred Christensen

Albert Gottschalk

Valdemar Kleis

Johan Thomas Lundbye

Julius Paulsen

Joakim Skovgaard

Agnes Slott-Møller

Harald Slott-Møller

Lauritz Zeuthen

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Rohde er ærgerlig over, at Hannovers ikke gør noget ved deres tidligere omtalte planer om at tage til Jylland, og opfordrer dem til at tage rejsen over. Rohde er begejstret for det jyske landskab, men mindre begejstret for jyderne - noget der i sidste instans ødelægger lidt af glæden ved at opholde sig derovre. Men Rohde mener, at de ting han irriteres over kun vil være charmerende og kuriøse for en turist på gennemrejse. Alice Hannover er tilsyneladende syg igen, og Rohde håber, det ikke er alvorligt. Rohde takker Hannover for at tage sig af Den Fries interesser. Kleis har tilsyneladende nægtet kendskab til nogen kontrakt med Den Frie, hvilket Rohde afviser muligheden af. Inden hans afrejse til Jylland var en kontrakt blevet udformet. Zeuthen havde lovet at tage sig af de afsluttende procedurer, men har åbenbart ikke fået underskrevet alligevel. Rohde er bange for, at Kleis kan finde på at snyde dem, og han beder Hannover om at holde lidt øje med Kleis' øvrige udstillingsplaner. Rohde kæmper i øjeblikkeligt med maleriet, særligt friluftsmaleriet volder ham problemer.

TRANSSKRIFTION

Karup. pr Viborg. 20-VII-91.

Kjære Ven!

Tak for Deres Brev. Jeg har forresten i den sidste Tid gaaet og tænkt en Del paa Dem og Deres Kone. Det var i Anledning af den Jyllandsrejse, De sidst omtalte om, De havde saadan en svær Lyst til, at jeg har fantaseret. Jeg har set Dem i Aanden komme agende paa Studevogn paa et af de Punkter, hvor Heden stødte til en Jernbane, og jeg har gaaet og glædet mig til at vise Dem alle Herlighederne — Men af Deres sidste Brev ser jeg, at Jyllandsrejsen kun har været et Luftkastel; den er jo ikke nævnt med et Ord. Er det Rococoudstillingen,¹ der binder Dem til Kjøbenhavn. Giv den en god Dag og stik herover, hverken De eller Deres Kone vilde fortryde det — . De kjender ikke Danmark, naar De ikke kjender Jylland. Lyngby er et Stykke Kjøbenhavn, først herovre ser De Landet. Her er vidunderligt dejligt; for hvert Aar jeg vender tilbage hertil synes

jeg der er bleven smukkere — desværre svarer
Menneskene ikke altid til Landet — og hvor
skikkelige de end kunne være, saa ere de

[2]

dog som oftest saa langt tilbage, at Opholdet
paa Landet — som jeg holder saa umaadeligt af —
alligevel bliver til noget af en Plage for mig.
Ens D demokratiske Sindelag kan blive stillet
paa en haard Prøve ved et Ophold herude
paa Heden. Jeg kjender ikke noget til de
vilde af personlig Erfaring, men jeg tror ikke,
at de staar meget lavere i Intelligens end dis-
se Hedeboender, for hvem der i disse Dage (i
Anledning af Hedeselskabets Fester) pokuleres² for
af Landets Stormænd.

Har man som jeg for Øjeblikket nogen Grund
til at være gnaven, ærgrer man sig over sine
Omgivelser fra man staar op, til man gaar
i Seng — og desværre er man ofte nødt til
det i Sengen med.

Men hvad der ærgrer en, naar man skal
trækkes med det til Stadighed, vil jo ofte, naar
man kun lejlighedsvis kommer i Berøring
dermed, have sin Tillokkelse. Saadanne
Smaating, som Senge, der ikke kunne ligges
i, Vinduer, der ikke kunne lukkes op og Døre,
der ikke kunne lukkes i, Knive der ikke kun-
ne skjære og Smør der ikke kan spises, en
Post, som ingen Post besørger o.s.v. o.s.v.

[3]

alt dette er jo Bagateller af den Art, der
kaster en Charme, en Friskhed noget,
hvad skal jeg kalde det, over Touristlivet,
som ikke bør afskrække Dem. Som sagt
løs en Billet og rejs over at se Heden inden
den er ryddet.

— .

Det bedrøver mig af Deres Brev at
se, at Deres Kone ikke har haft det
saa godt i Sommer; der er da forhaa-

bentlig ikke nu igjen noget alvorligt
paafærde.

— .

Og saa Tak og atter Tak, fordi De er
vor altid aarvaagene Argus, der varetager
vore Interesser bedre end vi selv.

Naar Kleis imidlertid fortæller, at han ikke
kjender noget til Kontrakten med den frie
Udstilling, saa er dette enten noget rent
Sludder af Kleis eller ogsaa Svinepolitik.

[4]

Vi har jo inden jeg rejste fra Kjøbenhavn haft
flere Møder sammen med Skovgaard og Zeuthen,
hvor Sagen er bleven fuldstændig udtømt,
og jeg har atter og atter klart formuleret
vore Fordringer.

Zeuthen har desuden fortalt mig, at Kleis
privat har henvendt sig til ham og røbet
en saa forbavsende god Besked med For-
holdene og saamegen Klogskab, at han
besluttede sig til at skrive Kontrakten om
i en saadan Form, at den ikke kunde
omgaaes, derfor var den ikke underskreven
da jeg rejste fra Byen, men det var Aftalen
at Zeuthen skulde ordne det fornødne
— og naar man holder en Jurist til
det samme, burde man dog kunde stole
paa ham. Dette med den norske, svenske
Udstilling og saa "nogle faa danske" Billeder
har vi drøftet paa et Par Møder med
Kleis — Vi har naturligvis tænkt at det
vilde gaa, saaledes som De ogsaa formoder,
at det vilde blive en dansk Efteraarsudstilling,
og dette har vi modsat os. Jeg har nu igjen
skrevet til Kleis og Zeuthen om Sagen.

[5]

Zeuthen er nu vistnok desværre i Norge.

Skulde Deres Vej imidlertid falde forbi Kleis
Butik, kunde De gjøre mig en stor Tjeneste

— hvis De da ikke er kjed af det —
ved at kigge ind til ham og rekognoscere
— det var dog alt for harmeligt, om de
virkelig skulde dreje os en Næse. Jeg
har flere Gange trængt paa for at faa
Kontrakten underskreven, men Zeuthen har
atter og atter forestilt mig, at jeg ikke
skulde være ængstelig for det, da Kleis
jo var alt for interesseret i at faa den
frie Udstilling til næste Aar til, at han
turde bryde med os — Men maaske
han ikke troer, at det er Alvor med
vor Trudsel, men gjør ham det dog
saa begribeligt.

— —

Endvidere Tak paa Forhaand for
Deres Artikel,³ som jeg endnu ikke har
set, om den anonyme Udstilling.

Ja De har Ret, "fjøllet" det er
Ordet. Det er ogsaa ret betegnende,

[6]

at det er et Par saa uklare, umodne
og pjattede Personer som Gotfred Chr. og
Julius, han har faaet til Topfigurer
— at den sidste for resten ikke skammer
sig! Jeg venter at se de Arbejder af
ham, der ikke kommer paa den ano-
nyme, paa Juleudstillingen.

— —

De spørger om, hvad jeg maler?

— Ja det er kun smaat og daarligt, hvad
jeg hidtil har faaet gjort. Jeg kan des-
værre ikke skrive som en Mand, der forleden
ansøgte om at faa en Understøttelse af
den frie Udstillings Fond "jeg har i Som-
mer malt nogle friske Studier".

"Friske" det er, hvad de ikke er. Jeg har
nu ogsaa et saadant forbandet Mas med
at komme til at male. Mit Helbred

er nu imellem os sagt noget skrøbeligt
og jeg kan desværre ikke som en rigtig
[7]

Payssagist jo burde, staa ude og male fra
Morgen til Aften.; dertil er Klimaet alt
for variabelt — ja de 5-6 Dage om Ugen
blæser der jo saa lang Dagen er en skarp
alt gennemtrængende Østenvind — og det
skulde ... saa gaa mærkelig til om der ikke
den syvende Dag skulde komme noget i Vejen,
jeg har derfor af Nødvendighed maattet
nære mig en Del af Surrogater. Naar
jeg ikke kan g holde ud at staa ude paa
en Plet og Male, gaar jeg omkring og gloer
gloer[sic] Øjnene ud af Hovedet og har saa
en Notebog ved Haanden til at gjøre mine
Optegnelser i — Jeg ser imidlertid udmærket
godt Methodens mange og farlige Svagheder
og jeg foresætter mig stadig ... at gjøre, hvad
jeg kan for at komme "lige til Fadet"
— De havde Ret hvad De engang sagde
i Vinter, da De saa mig staa og bixe med
et Billede fra Ribe-Aa (det jeg ikke udstille-
de) — og De har muligvis ogsaa Ret, naar
De siger, at mine Billeder mangler In-
spiration — Madsen siger jo noget lignen-
de⁴ med andre Ord — men hvis jeg selv
troede, at mit Syn[dobbelstunderstreget] manglede denne Egen-
skab vilde jeg strax holde op med at male[.]

[8]

Madsen taler om Gotschalks større Glæde
over Naturen i Anledning af mine Billeder
ja det har han maaske Ret til, da man
jo skal dømme efter Resultaterne, og Got-
schalks Ting staar unægtelig langt over
mine — men det turde Grunden turde
vel være den, at denne Bølle har en
saadan Hestenatur, at han kan rejse
over til Ribe, i Februar Maaned i den
strængeste Kulde og male og han staar

ude og klatte med sine Ting saa længe
det skal være, — at han men at han
skulde have følt større Glæde over sit
Ribemotiv end jeg, det vil jeg betvivle.
— Naa nu maa De ikke tro, at jeg sidder
i min Stue og laver "Billeder", jeg drager
flere Gange om Dagen ud med mine Studier
ja jeg har endogsaa drevet det til — som
de franske Plein-airister at faa nedram-
met et Par Pæle nede i Mosen, hvor
jeg daglig udspænder et To Alens Lær-
red til Forskrækkelse for alle de løse
Køer. Men som sagt, det er ikke nok,
man burde kunne staa og male hele Dage
igjennem og det er dette jeg ikke kan, desværre.

[9]

I Parentes sagt er min Skrift vist i
Dag endnu værre end sædvanlig, men
Skrivematerialerne er som alt, hvad Kroen
byder skrækkelige og Belysningen kommer
fra en lille Blikpetroleumslampe uden
Petroleum, der hænger i en Staaltraad
oppe i Loftet — Men jeg haaber, at
De ved Dagens Lys kan se, hvad jeg
her kun ahner, der skal staa. —
Men for at slutte med Maleriet, jeg
samler nu efter Evne saa meget Raastof
som muligt, og det er jo muligt at en
"Opkogning" i Kjöbenhavn kan hjælpe lidt
paa det, skjönt jeg er bleven meget
bange for denne Destillationsproces.

—

Mon Möllers endnu er i Maria-
ger?

—

Det er sandt jeg faldt forleden over et
Nummer af "Vort Forsvar" for en af Som-
Mermaanederne, i hvilket findes et
længere Brev fra Lundby vistnok hans
sidste — kjender De det? Arbejder

[10]

De for Øjeblikket slet ikke paa Bogen?⁵

Tager Journalistikken virkelig al Deres

Tid? Ja dette er naturligvis forkert

— De burde ogsaa se at faa Dem en
Medarbejder, som kunde tage sig af
af det grovere.

Hvorlænge jeg bliver her véd jeg ikke,
men naar jeg er færdig med mine paa-
begyndte Studier, tager jeg herfra. Jeg begyn-
der ikke paa nye Ting her. Hvor jeg saa
styrer hen, har jeg endnu ikke bestemt.

Men var det utænkeligt, at vi kunde mødes
et andet Sted, hvis det ikke kunde blive her?

—

Det var den 10de Side, De ser jeg har
samme Sladreløst, som Deres Kone beskylder
Dem for at være i Besiddelse af.

— Lad mig nu snart høre lidt
fra Dem.

[11]

En venlig Hilsen fra

Deres

Johan Rohde

¹ Holberg- og rokokoudstillingen i Industriforeningen, 1891.

² Pokulere: 'skåle for'

³ "Den anonyme Udstilling", Politiken 20. juli 1891.

⁴ Rohde henviser til Karl Madsens anmeldelse af Den Frie Udstilling i Tilskueren, årg. 8, 1891.

⁵ Rohde henviser sandsynligvis til Hannovers biografi om Christen Købke, som udkom i 1893.

Narup. 1ste Viborg. 20 - 5te - 91.

Kjære Ven!

Tænk for Deres Brev. Jeg har forstaaet
i den sidste Tid gaaret og tænkt paa Dem og
Deres Kone. Det var i Aarsning
af den Jyllandsreise, De sidst ~~smukt~~ opstod, De
havde saadan en stor Lyst til, at jeg var
fuldendt. Jeg har set Dem i Aarsden Enne
me agende paa Stedene fra et af de Punk-
ter, hvor Kisten stodes til i Jernbanen, og
jeg har gaaet og gaaet mig til at vise Dem
alle Hestighederne - Om og dens sidste
Dag er jeg, at Jyllandsreisen kun har varet
et Løftstykke; den er jo ikke mere end
et ord. En der Rocco udstillingen, der
bringer Dem til Kjøbenhavn - Gid den er
god Dag og stik herover, hørken De alle
Deres Kone med jorhyde selv. De Ejendoms
ikke Danmark, naar De ikke Ejendoms Jylland.
Lynghøj er et stykke Kjøbenhavn, fint herover
se De Landet. Her er vidunderligt dygtig;
for hvor naar jeg venter tilbage hertil synes
jeg de er her. smukke - desværre over
Mennesken ikke altid til Landet - og hvor
stikkelig det end bliver, saa er de

Så som oftest den langt tilbage, at Opholdet
for Landet - som i den sidste den umiddelbart af-
alligjend blev det noget af en Plage for mig.

Den O. demokratiske Rindlag kan blive stillet
for en haard Prøve ved et Ophold her ved
den Hedne. Jeg kjender ikke noget til den
vidt af personlig Erfaring, men jeg tror ikke,
at de Sten meget længe i Taktigheden end den
se Hedebrænde, for hvem der i disse Dage (i
Anledning af Hedeselskabets Feste) prøvelses for
af Landets Stormænd.

Har man som i den fjættelighed nogen Gind
for at være gnaven, argere man for om sin
Omjævnelse fra man skal op, til man gaar
i Seng - og desuden er man ofte vist til
at i Sengen med.

Man brød de argere en, naar man skal
hækle med de til Støjfuld, vil jo ofte, naar
man kun ligger i den rumme i Drivning
dermed, have sin Tilfredshed. Saadanne
Smaalinge som Seng, der ikke kunne ligger
i, Vindues, der ikke kunne lukkes op og Dør,
der ikke kunne lukkes i, Kvind der ikke kun-
ne styre og Smid der ikke kan spise, en
Post, som ingen Post besøges o. s. v. o. s. v.

alt dette er jo Begyndelsen af den Art, der
kræver en Placat, en Bistav noget,
hvert skal jo kaldes det, over Touristlivet,
som ikke bør afskræmme Dem. Som sagt
er en Billede og sigs om at se stedet inden
den er ryddet.

Det bestemmer mig af Dem Brev at
se, at Dem Brev ikke har haft de
saa gode i Sommer, der er de første
gently ikke en i en uge alvorlig
præfekt.

Of the Tar og den Tar, fordi De er
er altid aarsagen Argus, der mangler
von Interesse blev end vi selv.

Når Keiser imidlertid fortæller, at han ikke
lykkes noget til Hambro med den for
Modstilling, saa er dette enten noget rent
Stødder af Keiser eller også Sinepolitikk

Vi har jo inden i sigte for Hjertens lufte
den gode stemme med Skovgaard & Zentner,
den Sagen er den fjerde af udkastet,
og i har alle og alle klar formler
med Forbringer.

Zentner har desuden fortalt mig, at Klein
prins har bekræftet sig til ham og rober
en saa fornuftig og god Besked med For-
holdene og skamper Krigsstat, at han
bestemte sig til at skrive Kontrakten om
i en saadan Form, at den ikke kunde
angaaes, der for en den ikke indskrænket
den jeg sigte for Nogen, men de er bestemt
at Zentner skulde ordne det formler
- og naar man holder en Fæst til
den sammen, bød man sig kunde stah
paa ham. Dette med den anden, mindre
Uklaring og den, uagtet for dannede Pillede
har i sig selv paa et Par Møde med
Klein - vi har naturligvis tænkt at det
nude gaa, skulde som De gode formler,
at de ikke blive en saakaldt Efterskudning,
og dette har i modsigelse os. Vi har nu ogsaa
skrevet til Klein og Zentner om Sagen.

Zenthu & min udsatelse derom i Nogen

Stundtiden var jeg imidlertid faldt forbi Kleins
Dartide, endda de gik mig en stor Tjeneste
— hvis De der ikke er lygt af det —
og at ligge ind til ham og rekonstruere
— det var dog alligevel hæderligt, om der
intet skulde blive en i Næse. By
har sin Gang. Trængsel som for at for
Konstruktion underdømmen, men Zenthu har
atlet og atlet forestillet mig, at jeg ikke
skulde være angstelig for det, da Kleins
er en alligevel interesseret i at for den
sin Udstilling til næste Aar ~~de~~, at han
turde bryde ind i — Men maade
han ikke gøre, at de i Alvor end
er Trudsel, men jeg kan der dog
den begribelig.

Endviden var der forhandlet for
Dens Arbejde, om jeg end ikke har
set, om den anonyme Udstilling.

Ja de har det, fjottet i det &
Ordet. Det er ogsaa nu bekræftet,

at der er en Par som udklar, umoden
og pjættet. Børner som Godfred ^{Christensen} og
Juleus ^{Paulsen}, han har gjort et Toppige
— at den sidste forresten ikke skam
og! Ij rent at se de Arbejde af
ham, der ikke kan end gøre den An-
synet, på Juleudstillingen.

De spørger om, hvad Ij maler?

— Ja der er temmelig smukt og saarigt, hvad
Ij hidtil har gjort. Ij kan do-
være ikke skrive som en Mand, der forleden
ansigt om at gøre en Understøttelse af
den fine Udstilling. Fordi Ij har i Som-
mer malet nogle friske Studier.

"Friske" det er, hvad det ikke er. Ij har
mit øje og sådant forbandt mig med
den Maleri — Ij har besværet mig at
male, men Ij har også besværet mig
at komme til at male. Mit Helst
er mig imellem og sagt nogle skæbne
og Ij kan derom ikke som en rigtig

Daydreamer is burt, Sta und g mach für
Morgen Tid aften. 3 detit er Klemat alt
für varitelt - ji d 5-6 Dage om Ugen
blans der ji sta lang Dagen er en Knap
alt gjennebrøgendt Ksten vint - g d
stuck g sta gae mæstelig Tid om der ick
du syndt Day stædt kenne noget. Ugen,
ij ha derfor af Nødvendighed maent
nem mig en Del af Surrogat. Nær
ij ick kan g hold ud at sta und paa
en Plac g mach, gae ij omkring g glos
glos. Gjæm und af Hænder g har sta
en Nøt loz ut Hænder Tid at gjen min
Optagelse i - ij er imidlertid intet
godt Mettelse mange g farlig Soghed
g ij frætt mig stadig at gjen, nær
ij kan for at komme lige til Fædet
- De hardt Res hardt de engang sagde
i Vint, da De sta mig sta g live med
et Pille for Rids - aa (da ij ick ubstille
d) - g De ha muligens ogsaa Res, nær
de siger, at mine Billeder mangler In-
spiration - Madsen siger jo noget lignende
de met andre Ord - men hvis ij ick
træder, at mit Syn mangler denne Egen-
skab vilde ij skat holdt op med at male

Madam Takke om Gotschalks Time Glas
over Natuurs i Andetning af min Allder
ja det har han maakt det til, at man
skulde sinne efter Resultatene af Got-
schalks Ting staa uafgjort langt over
mine - men det ~~har~~ Grundtenk
vil man den, at denne Bille har en
saadan Hestnatur, at han kan rejse
over to Riter, i Februar Maaned i den
straengeste Kold og maa af han staa
ind og blaa med sin Tunge saa længe
de skal vare, - at man men at han
skulde have gjort strom Glas over sit
Ritermotiv end ja, det vil ja betvivle,
- Naar man maa de ikke tro, at ja vidste
i min Stille og lave Billeder, ja drager
flere Gange om Dagen ind med min Studer,
ja ja har endog sin drens det til - som
de franske Plein-airister at ja nebrun
med et Par Pæle ned i Mossen, hvor
ja daglig udspeender et To Alens Lær-
red til Forstrækkelsen for alle de løse
Køer. Men som sagt, det er ikke nok,
man kunde künne staa og maa hele Dage
i jernene og det er det ja ikke kan & desværre.

Je Varenthes sagt er min Skrift er:
Og endm' som end sædvanlig, men
Animaletalegen er som alt, hvad Kroen
tyder stækelhede og Belysningerne kommer
for en lille Blik petroleumslampen uden
Petroleum der hangt i en Staalbænk
oppe i Loftet — Men i en haab, at
de nu Dagene her kan se, hvad i
der kun alene, der skal staa. —

Men for at slutte med Mødet, i
samt med efter eno som meget Raadstog
som mueligt, og det er jo mueligt at en
"opkøbing" i Hjørring kan hjælpe lidt
paa det, skint i en hem meget
stange for den Destillationsproces.

Men Mødet endm' er: Maria
ger ?

Det er sandt i en fast forudsætning om de
Stammer af den "Forord" for en af Sam-
menhængene, i hvilket findes et
langt Brev fra Lindby instruktør hans
sidste — findes De det? Arbejdet

De for Gjivittet eller ikke paa Bogen?
Tager Journalistiken indtægter al Dens
Tid? Ja det er naturligt nok
— De lader ogsaa se at for Dem en
Medarbejder, som kunde tage sig af
det grove. C

Storhed i hende har vist sig ikke,
men naar jeg er færdig med mine paa
begyndte Studier, tager jeg hende. Jeg begynder
ikke paa nye Ting her. Her er en
større her, her er endnu ikke bekendt
men var du bekendt, at vi kunde møde
et andet Sted, hvis du ikke kommer her?

— Det var den 10de Sid, De er i har
sammen Skabelsen, som Dens Kom hertil
Om for at var: Derfor af.
— Det har mig nu snart sin tid
for Dem.

Kids komer på de varmeste og i det
hvide god Detsing, her de bekjendte

En mig. Her er for

Den

Guarant